

Ο Κριαράς, η Συγκριτική Γραμματολογία και το Ελληνικό Πανεπιστήμιο

Κύριε υφυπουργέ Πολιτισμού, κύριοι ακαδημαϊκοί, κύριε Γενικό Γραμματέα του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κυρίες και κύριοι,

Τονίστηκε από όλους τους ομιλητές η καίρια συμβολή του Εμμ. Κριαρά στην ανάπτυξη στη χώρα μας της Συγκριτικής Γραμματολογίας, κλάδου γενικά γόνιμου της επιστήμης της λογοτεχνίας και ιδιαίτερα χρήσιμου για τη μελέτη της δικής μας λογοτεχνίας, αν σκεφτούμε ότι στην ταυτότητα της ελληνικής λογοτεχνίας διασταυρώνονται, για λόγους γεωγραφικούς και ιστορικούς, ποικίλες ετερότητες. Και, όπως ακούσαμε, η πρωτοποριακή αυτή συμβολή δεν εντοπίζεται στο χώρο της δικής του έρευνας και διδασκαλίας μόνον, αλλά γίνεται φανερό και με το διαρκές και έμπρακτο ενδιαφέρον του για τη γενικότερη πορεία και την ευρύτερη ανάπτυξη της Συγκριτικής Γραμματολογίας στη χώρα μας. Στην εδραίωση του κλάδου αυτού αποφασιστικό ρόλο έπαιξαν η ίδρυση και η δραστηριότητα της Ελληνικής Εταιρείας Γενικής και Συγκριτικής Γραμματολογίας και η μνεία του ρόλου της Εταιρείας μας δεν γίνεται γιατί, ως Πρόεδρός της, βρίσκω απόψε εδώ την ευκαιρία να «ευλογήσω τα γένια μας», αλλά γιατί η συμβολή της Ελληνικής Εταιρείας Γενικής και Συγκριτικής Γραμματολογίας στην προώθηση των ελληνικών συγκριτολογικών σπουδών αποτελεί πλέον κοινή και ομολογημένη διαπίστωση, τόσο στην Ελλάδα όσο και διεθνώς. Όμως, η ίδρυση της Εταιρείας πριν από δεκαεφτά χρόνια δεν θα είχε πραγματοποιηθεί χωρίς την ενθάρρυνση και την πρόθυμη και πολύτιμη βοήθεια του Εμμ. Κριαρά που μας συμπαραστάθηκε τότε με κάθε τρόπο. Με την παρουσία του κοντά μας εξακολουθεί ως σήμερα να μας εμπνέει.

Κυρίες και κύριοι, έχω την αίσθηση ότι αυτό που θα ικανοποιούσε ιδιαίτερα τον τιμώμενό μας και θα δικαίωνε το όραμά του για την ανάγκη συστηματικής συγκριτικής μελέτης της γραμματείας μας είναι μια πρόταση που έχω να κάνω ως επιστέγασμα της αποψινής εκδήλωσης. Με την πρότασή μου αυτή είμαι βέβαιη ότι εκφράζω και τις θέσεις των συναδέλφων του Τομέα Λογοτεχνίας του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας

και Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών αλλά και πολλών άλλων συναδέλφων από όλα τα ελληνικά Πανεπιστήμια.

Απευθύνομαι, λοιπόν, προς κάθε αρμόδιο, προς την ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας πρώτα πρώτα αλλά και τις Διοικήσεις των Πανεπιστημίων μας, κύριε Γενικέ Γραμματέα του Πανεπιστημίου Αθηνών που μας τιμάτε με την παρουσία σας, και προς τις Διοικήσεις φιλολογικών πανεπιστημιακών Τμημάτων, και προτείνω την ίδρυση ενός αυτόνομου Τμήματος Συγκριτικής Γραμματολογίας στο ελληνικό Πανεπιστήμιο. Έτσι μόνον ο κλάδος μπορεί να λειτουργήσει αυτόνομα, σταθερά και αποτελεσματικά, όπως ακριβώς συμβαίνει εδώ και πολλές δεκαετίες με την ύπαρξη τέτοιων Τμημάτων στα Πανεπιστήμια της Αμερικής και της Ευρώπης – ακόμη και της νοτιοανατολικής και των Βαλκανίων. Το θέμα της ίδρυσης ενός πρώτου Τμήματος Συγκριτικής Γραμματολογίας στη χώρα μας δεν είναι απλώς ώριμο αλλά, στην πραγματικότητα, αποτελεί πλέον ανάγκη που την καθιστούν επιτακτική σήμερα οι παρακάτω λόγοι, γενικότερης και ειδικότερης σημασίας για τη χώρα μας:

Από άποψη εθνική είναι αδιανόητο, ενώ Τμήματα Συγκριτικής Γραμματολογίας λειτουργούν εδώ και δεκαετίες σε ολόκληρο σχεδόν τον κόσμο, να μην υπάρχουν στην Ελλάδα, δηλαδή σε μια χώρα που υπήρξε ανέκαθεν σταυροδρόμι πολιτισμών και κέντρο λογοτεχνικής διαμεσολάβησης από και προς τη Δύση και την Ανατολή.

Η ενσωμάτωση της Ελλάδας στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι αφενός προϋποθέτει την αλληλογνωριμία των ευρωπαϊκών λαών και πολιτισμών και, αφετέρου, επιβάλλει τη διατήρηση της πολιτισμικής μας ταυτότητας. Η πανεπιστημιακή διδασκαλία και έρευνα της Συγκριτικής Γραμματολογίας αποτελεί και για τη χώρα μας πρόσφορο μέσο για την επίτευξη της ευρωπαϊκής της ολοκλήρωσης, αλλά και για την προβολή της πολιτισμικής της ιδιαιτερότητας.

Από άποψη επιστημονική είναι επιζήμιο να μην υπάρχουν Τμήματα Συγκριτικής Γραμματολογίας στο ελληνικό Πανεπιστήμιο ειδικά σήμερα, όταν στις διαμορφούμενες πολυπολιτισμικές κοινωνίες τόση έμφαση δίνεται διεθνώς στο δίπολο ταυτότητα/ετερότητα, ζεύγος εννοιών που ακόμη και στο πλαίσιο άλλων επιστημών και κλάδων είναι δυνατόν να μελετηθεί ικανοποιητικά μόνον με τη χρήση της συγκριτικής μεθόδου.

Τέλος, η ύπαρξη στη χώρα μας πολλών πλέον νέων επιστημόνων, κατόχων ειδικών πτυχίων και διδακτορικών διπλωμάτων στη Συγκριτική Γραμματολογία από Πανεπιστήμια της Ευρώπης και των ΗΠΑ, αποτελεί επιπλέον ισχυρό λόγο για την ίδρυση του Τμήματος, καθώς οι νέοι αυτοί επιστήμονες μπορούν να αποτελέσουν πυρήνα για τη στελέχωσή του.

Αξιότιμε κύριε επίτιμε Πρόεδρε της Ελληνικής Εταιρείας Γενικής και Συγκριτικής Γραμματολογίας, σεβαστέ δάσκαλε, σας ευχαριστούμε

για όλα όσα έχετε προσφέρει στον τόπο μας, ιδιαίτερα για τη συμβολή σας στην ανάπτυξη του κλάδου μας, και σας ευχόμαστε ολόψυχα να συνεχίσετε για πολλά ακόμη χρόνια την ευεργετική και πολύτιμη δραστηριότητά σας. Επειδή όμως είμαι σίγουρη ότι το εκλεκτό κοινό μας προτιμά τον δικό σας αυθεντικό λόγο από τον όποιον δικό μας για σας και αδημονεί να σας ακούσει, σας παρακαλώ να έρθετε στο βήμα.

